

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. II. Collatio Collectionum Corporis Juris Canonici cùm Collectionibus
anterioribus, tàm Orientalibus, quàm Occidentalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

qui, si velint Sacramento contendere, à BERNARDO, Gregoriana Collectionis Scholiaste, magnam partem Scholiorum repetere facile poterunt. Præfat. ad GREGORIUM III. Bernardus hic notatus, est BERNARDUS Parmensis, præcipuus Gregoriana Collectionis Glossator. Idem in eo, quod dicit postea de Quinque veteribus Collectionibus, quodque à JOANNE ANDREÆ filio testatur, se accepisse, aliisque Scriptoribus, illas etiam Glossas veteres commemorat, additque Alanum fecisse Notas in Collectionem Secundam, necnon Archidiaconum & BERNARDUM Compostellanum, PAULUM Hungarum scripsisse Notas in Tertiam, VINCENTIUM in Quartam, JACOBUM ALBANUM, Episcopum Faventinum, ejus Discipulus fuit HENRICUS Osiensis in Quintam: is, quem ROGERIUM vocat, ROBERTUS etiam nuncupabatur.

DOUJAT Lib. V. Cap. 4. Prænot. Canon. clarius loquitur de Glossatoribus singularum Collectionum veterum, duplicemque JACOBUM distinguit; alium, qui Episcopus Faventinus fuit; alterum, qui HENRICI Osiensis fuit Magister. Hæc duo eidem Viro tribuuntur ab ANTONIO.

Quoniam exeunte Sæculo XVI. quo GREGORIUS XII. Corpus Juris recenseri atque emendari curarat, magna erat Glossarum existimatio: viri ad hanc emendationem delicti ita Glossæ pepercerunt, ut ab omni emendatione abstinerent, quæ Glossæ intellectui officere potuissent; Vid. eorum Præfat. sub medium Ubi autem illa erravit, id in margine tantum notatum est, Catholicaque Sententia apposta est, ibid. in finem.

CAPUT II.

Collatio Collectionum CORPORIS JURIS CANONICI tam Collectionibus ANTERIORIBUS tam ORIENTALIBUS, quam OCCIDENTALIBUS.

JAm observavimus has Collectiones veteres in Collectiones Corporis Juris translatas fuisse, nosque id probaturos ex mutuâ illorum Collatione polliciti sumus. Prius autem quam id præstemus, monerimus, eam versari, vel circa Materiam, vel Formam, vel circa Autoritatem, vel circa usum aut utilitatem, quæ ex iis percipi posset, vel circa Rubricas, aut Summas, aut Glossas. Cùm autem ea, quæ scitu necessaria sunt, de Collectionibus Corporis Juris, quoad hæc omnia Capita, exposita jam fuerint; superest, ut ad reliquas Collectiones pergamus, quas primum in globo, tum seorsim perpendemus. Quod ad cognitionem Juris veteris ac novi, utriusque Ecclesiæ Græcæ & Latinæ, Orientalis atque Occidentalis cognitionem viam sternit methodo optimâ, quâ eodem tempore Juris utriusque Communia & Singularia, vitia & perfectiones; uno verbo, mutua unius in aliud præferentia causæ notabuntur.

Generatim dicemus I. Plerasque Collectiones veteres extare in Bibliothecâ Juris veteris Canonici; cæteræ seorsim excusse sunt, ut REGINO, BURCHARDUS, IVO; vel collectæ à LEUNCLARIO, in Duobus Tomis Juris Græco-Romani, tam Canonici quam Civilis, de quibus fusiùs agitur Lib. III. Prænot. Canon. De præcipuis etiam loquitur FLORENS in Dissertatione de Origine Juris Canonici. Ex iis Operibus institutam hinc Collectionem excerptimus.

2. Quemadmodum Collectiones, è quibus Juris Corpus coalescit, dividuntur in Majores & Minores. Majores sunt DCRETUM Gratiani & Collectio GREGORII IX. Minores sunt SEXTUS, CLEMENTINÆ, EXTRAVAGANTES JOANNIS XXII. EXTRAVAG. COMMUNES; ita veteres Collectiones dividi possunt in Majores & Minores; Majores sunt Collectiones PSEUDO-ISIDORI, RIGINONIS, BURCHARDI, IVONIS Carnotensis; Minores sunt Collectio MARTINI Braccarensis, Penitentialia THEODORI Cantuariensis, BEDÆ, EGBERTI, RABANI, & Penitentiale Romanum.

Hæ Collectiones Minores possunt etiam dici Col-

lectiones Particulares, ideò, quòd ad argumentum particulare restringuntur, Penitentiam scilicet. Majores Generales etiam dici possunt, quoniam omnem materiam Canonicam complectuntur.

3. Collectiones Gratiano posteriores juxta utrumque Temporum & Argumentorum ordinem dispositæ sunt, in plerisque Orientalibus. Hic duplex Ordo servatus est; ordo Argumentorum in serie Titulorum; ordo Temporum in serie Canonum sub unoquoque Titulo collocatorum.

4. Nulla est Collectio Corporis Juris, in quâ solus Temporum ordo servetur. Hic in plerisque solus obtinet veterum, v. g. in Duabus Collectionibus DIONYSII EXIGUI, aliâ Canonum Conciliorum, aliâ Decretorum Pontificum, & Duabus, quæ DIONYSIUM præcedunt, quarum alia continet omnes Canones Conciliorum Orientalium usque ad Primum Concilium Generale Constantinopolitanum inclusive; altera eosdem Canones cum Canonibus Conciliorum Ephesini & Chalcedonensis; Talis est etiam Collectio Canonum à Concilio Trullano approbatorum & Epistolarum multorum Patrum Græcorum, cum Canonibus Apostolicis, & Concilii Carthaginensis sub S. CYPRIANO habiti. Inter Collectiones Occidentales; ea, quæ à Pseudo-Isidoro edita fuit, Temporum seriem sequitur.

5. GRÆCI genus Collectionis habent, quo carent LATINI, id scilicet, quod juxta ordinem alphabetium disponitur; Talis est Collectio MATTHÆI BLASTARES, quæ nostrorum Dictionariorum formam habet.

6. E Collectionibus Corporis Juris, quædam auctoritate publicâ pollent, quædam secus. Inter veteres Occidentales, quædam à Conciliis confirmatæ sunt. Talis est CODEX ECCLESIAE AFRICANÆ, Concilium AFRICANUM aut Synodus Universalis CARTHAGINENSIS dictus, à Concilio Carthaginensi anni 419. approbatus; Talis est Collectio MARTINI BRACCARENENSIS à Synodo LUCENSI confirmata; Tales sunt Collectiones Canonum in Capitularibus Regum Galliæ collectorum: Tales sunt omnes Collectiones ab Episcopis in usum suæ Dioceseos factæ; ejusmodi sunt in Galliâ Collectio HERARDI Turonensis Archiepiscopi, ISAACI Lingonensis, IVONIS Carnotensis & in Germaniâ BURCHARDI WORMACENSIS.

Quædam ejusdem generis habent Græci; talis est ea quæ à JUSTINIANO fuit approbata: talis est Collectio PHOTII, quæ ab Imperatore & Patriarchâ confirmata videtur, quorum jussu BALSAMON Commentarios in eam confecit; talis est etiam ea, quam Synodus Chalcedonensis eâ utendo confirmasse videtur.

Quædam apud Græcos sunt Collectiones NOMOCANONES dictæ, id est, Concordia Legum cum Canonibus. Insigniores sunt ea, quæ JOANNEM Antiochenum, & ea, quæ PHOTIUM Autores habent. Prior in Quinque, Posterior in Quatuordecim TITULOS distribuitur. In utraque singulorum Titulorum Canonibus Leges congruè subjiciuntur. Nullæ sunt ejusmodi Collectiones apud Latinos, quamvis in pluribus Leges Canonibus misceantur; nec enim Leges sub unoquoque Titulo laudantur, sub longè paucioribus Titulis Leges continuâ serie referuntur, Canonibus continuâ pariter serie collectis subjiciuntur.

Græci, sicut & Latini, supposititias Collectiones habent, id est, in integrum, aut ex parte constatas ex Canonibus aliis, quam suis Autoribus adscriptis. Talis est, apud Græcos, Collectio Canonum Apostolorum Canones LXXXV. continens, falsò S. CLEMENTI attributa; talis apud Latinos Collectio ISIDORI Mercatoris aut Peccatoris, magnam Epistolarum copiam continens Quatuor priorum Sæculorum Pontificibus adscriptarum, nonnullasque subsequentium Sæculorum Pontificibus tributas, cum quibusdam pseudo-Conciliis. Quarumdam apud utroque Autor incertus est, quamvis Canones sint legitimi: Talis est, Græco-

Græcorum respectu, Collectio divisa in LX. Titulos, quam alii THEODORETO, alii aliis adscribunt: talis, respectu Latinorum, PANNORMIA, variis autoribus attributa;

Græci & Latini habent BREVIARIA CANONUM, in quibus sensus tantum, non verba referuntur; sed Latini multum antè Græcos habuere. Tale est *Compendium* FERRANDI Diaconi Ecclesie Carthaginensis Sæculo VI. editum, & CRESCONII, Episcopi Africani Sæculo VII. Primum CCCCXII. alterum CCC. Canonibus constat; ambo juxta seriem Argumentorum disponuntur. Talis est etiam *Epitome Canonum* ab ADRIANO I. ad CAROLUM MAGNUM missa juxta ordinem Temporum redacta, & à Collectione Canonum DIONYSII *Exigui* desumpta CONC. TOM. VI. p. 1800. Eodem numero collocari possunt *Exceptiones* EGBERTI Archiepiscopi Eboracensis *ibid.* p. 1586. quæ juxta Argumentorum ordinem disponuntur.

Compendia GRÆCORUM XI. XII. XIII. tantum Sæculis prodire: Primum autorem habet ARISTENUM Monachum: Secundum à SIMONE, *Logothetâ*, profectum est: ambo juxta Temporum ordinem: tertium ab ARSENIO Monacho, confectum est, juxta seriem Argumentorum: Hæc omnia reperiuntur in laudatæ *Bibliorb. tomo. II.* Celeberrimum & præstantissimum est *Compendium* HARMENOPULI, Judicis *Thessalonicensis*, relatum in primo laudati LEONCLAVII Tomo. Ex omnibus *Occidentalibus* soli Conciliorum *Africanorum* & Synodi *Sardicenses* Canones in Collectiones Græcas ingressi sunt: Prima, in quâ reperiuntur Canones *Sardicenses*, est JOANNIS *Antiocheni*. Conciliorum *Africanorum* Canones à Græcis adoptati, & approbati non fuere, nisi in Concilio *Trullano* Can. 2. an. 692. & postea inserti fuere in Collectione consequenter ad hunc Canonem factâ.

Inter Collectiones LATINORUM solus *Canonum Africanorum Codex* Canonibus Orientalibus caret: Ut plurimum hi in singulis Collectionibus sunt præcipui, ut facile patebit ei, qui eas percurrat, vel eorum *Indicem* aut *Præfationem*; imò antiquissimæ harum Collectionum nihil aliud sunt, quam versiones Canonum Orientalium, quibus nonnulli Canones Occidentales adjecti sunt: Talis est 1. Collectio Latina, quæ DIONYSII *Exigui* Collectionem præcessit, ejusque occasio fuit, in quâ non sunt alii Canones Occidentales; quàm *Sardicenses*; 2. Eadem Collectio DIONYSII, quæ continet versionem Canonum Apostolorum ab eo factam, & Canonum Conciliorum in Orientis Partibus habitorum antè finem Sæculi V. quibus velut appendix subjungit Canones Synodi *Sardicenses* & *Codicis Ecclesie Romanae*. 3. Collectio MARTINI BACCARENENSIS, quæ nihil aliud est, quàm versio Canonum Orientalium, de quibus modò locuti sumus; quibus aliquot Canones subjicit è Synodo *Sardicensi*, Conciliis *Africanis* & *Hispanicis* quæstos; 4. Pseudo-*Isidorus* mentionem expressam facit Canonum Orientalium, inter eos, quos collecturus est; itque in *Indice* primum locum obtinent; 5. LEO IV. Can. 1. DIST. XX. commemorat Collectionem Occidentalem è Canonibus Orientalibus priorum Quinque Sæculorum specialiter compilatam, necnon ex Canonibus *Sardicensibus*, *Africanis*, *Carthaginensibus*, & *Decretis Pontificum*.

Prima Collectiones tam Græcæ quàm Latinæ, nihil aliud continebant quàm Canones Conciliorum. In prioribus adjecti sunt *Canones Apostolorum*, & quorundam Patrum Græcorum; in posterioribus inserta sunt Pontificum *Decreta*. Prima Collectio Græca, in quâ hoc cernitur, est JOANNIS *Antiocheni*, qui ipsi LXVIII. *Canones* S. BASILII inseruit. Hic honor ad quinque Patriarchas Alexandrinos productus fuit; DIONYSIUM, PETRUM, ATHANASIUM, TIMOTHEUM & CYRILLUM; ad GREGORIUM *Neocesariensem*; vulgò *Thaumaturgum*; ad GREGORIUM *Nyssenum*; ad GREGORIUM *Nazianzenum*;

ad AMPHILOCHIUM *Iconensem* Episcopum, denique ad GENNADIUM Patriarcham *Constantinopolitanum*. DIONYSIUS *Exiguus* primus est, qui eodem consilio, propositoque *Decreta Pontificia* collegerit, à SIRICIO usque ad ANASTASIUM; undè factum est, ut FERRANDUS *Decreta* SIRICII suæ Collectioni inferuerit, & CRESCONTIUS suæ pariter adjecerit hæc SIRICII, necnon reliquorum Pontificum, à DIONYSIO collecta *Decreta*. Hæc commixtio deinceps in plures alias Collectiones transit, quales sunt præ cæteris; Collectiones *Pseudo-Isidori*, *Capitularium*, *Capitulorum Adriani* ad *Ingelramum* Episcopum *Metensem*, *Reginonis*, *Burchardi*, *Ivonis*, *Gratiani*.

Eodem honore, quò Græci, potiti sunt Latini Patres: EGBERTUS S. HIERONYMUM, S. AUGUSTINUM, ISIDORUM, FRUCTUOSUM laudat, his verbis, *dicit Hieronymus, dicit Augustinus &c.* undè fortè nata est Locutio *ex dictis Hieronymi, Augustini &c.* quæ legitur in Canonibus posterioribus; undè fortè LEO IV. DIST. XX. Can. 1. declarat, judicium ferri posse juxta Sententiam Patrum, desinentibus Canonibus Conciliorum; & *Decretis Pontificum*.

In nullâ Græcorum Collectione, *Decretales Pontificum* Canonibus annumerantur. Collectiones Græcorum & Latinorum Collectionibus Corporis Juris anteriores *Glossâ* caret. In qualdam Græcorum, Commentarios scripserunt ZONARAS & BALSAMON: Condita sunt *Nota* in *Epitomen* HARMENOPULI; verùm hæc *Nota*, & *Commentarii* discrepant à *Glossis* Corporis Juris, prout supra observatum fuit.

Beneficio translationis Collectionum Græcarum in Latinam linguam, & vicissim Latinarum, in Græcam; ex duabus Ecclesiis communes factæ sunt; sic Collectio post *Calcedonense* Concilium ex omnibus Canonibus eatenus in Conciliis Orientalibus factis compilata, Latina facta est, & ab Occidentalibus recepta; per Versionem DIONYSII *Exigui*, sic *Codex Africanus* in Græcum idioma translatus; Græcorum Collectio factus est.

Et hæc circa *Collectiones Veteres* cum *Collectionibus Corporis Juris* collatas generatim dicenda erant, nunc de singulis speciatim, agendum est; sed prius observare hic juvat, FLORENTEM in sua *Dissertatione de origine Juris Canonici*, in Regulam generalem proponere, Concilia in Canonibus non collocavisse, nisi res ad Mores aut Disciplinam pertinentes; ea verò, quæ ad Fidem attinent, in Symbolis, Formulæ Fidei, & *Decretis* disposita fuisse. Hæc autem Regula aliquas patitur exceptiones, Concilium enim *Carthaginense* an. 418. *Novem* fecit *Canones*, sive *Definitiones*, circa *Peccatum Originale*, & *Gratiæ* necessitatem, qui sunt in *Codice Canonum Ecclesie Africane* à n. 108. ad 116. Hæc *Definitiones* adversus *Pelagianum* virus factæ sunt.

Sunt in Concilio *Arausicano* II. anno 529. habito, *Viginti quinque* *Canones* circa idem Argumentum sive *Definitiones* speciales adversus hæresim *Semi-Pelagianam*. Denique Concilium *Tridentinum* in Canonibus, quorum copia est magna, complexus est *Capita* ad Fidem pertinentia, atque extrâ *Canones* collocavit res ad *Disciplinam* pertinentes.

Observandum est etiam, omnes Collectiones veteres juxta Argumentorum seriem dispositas, redigi ad *Personas Ecclesiasticas*, sive *Clericos*, sive *Monachos*, & ad *Personas Laicas* viros & feminas: in aliis divisio expressa est, bipertitumque opus; pars prior Clericos, posterior Laicos spectat. Tales sunt Collectiones MARTINI BACCARENENSIS & REGINONIS quoad Occidentales; talis est, quoad Græcos, Collectio HARMENOPULI, qui Duabus his Partibus Tertiam adjicit, quæ complectitur *Canones Clericis & Laicis* Communes. In aliis Collectionibus id apparet ex argumento uniuscujusque Tituli aut Libri aut Partis, quippe quod declarat officia

Personarum, id scilicet, quod facere aut vitare tenentur. Id facile percipietur ex illorum Argumentorum lectione. Hic autem id demonstrari inutile foret, longumque ac tædiosum laborem postulare, siue propter numerum Collectionum, siue propter multitudinem Divisionum generalium ac subdivisionum, in quas distributæ sunt. Hæc exempla prorsus patrocinantur *Secundæ partis* proposito, circa *Jus speciatim sumptum* versantis, in quâ omnia ad *Personas* reducuntur, prout in consilio Operis observatum fuit, & fufius in ejusdem Partis *Præfatione* exponitur. Hæc, inquam exempla docent hanc, Juris ordinandi methodum multis egregiis Viris placuisse.

CAPUT III.

Observationes in Præcipuas COLLECTIONES GRÆCORUM scorsim sumptas.

Hic recordari debemus observationis, à quâ Titulus hic orsus est. Scilicet, Collectiones Græcas, de quibus hic agimus, alias non esse ab iis, quæ apud LEONCLAVIUM aut JUSTELLUM, aut BEVEREGIUM sunt: scilicet 1. Collectio *Canonum Apostolorum* 2. Collectio post *Calcedonensem* Synodum confecta ex ejus, & præcedentium omnium Conciliorum Canonibus. 3. Collectio post Concilium *Trullanum* facta, quæ Canones ejus Concilii cum Canonibus Synodorum anteriorum complectitur, necnon Canones *Epistoliarum Canonicarum* præcipuorum Patrum Græcorum, & versionem Canonum Concilii *Sardicensis*, & *Codicis Ecclesiæ Africanæ*.

4. Collectio *PHOTII*, qui his adjecit Canones Concilii *Niceni II.* & Concilii *Constantinopolitani*, quod VIII. Generale dicitur, nonnullosque alios.

5. *Epitome* HARMENOPULI. 6. Collectio alphabetica MATTHÆI BLASTARIS. Post ea, quæ suprâ de Collectione Canonum Apostolorum dicta sunt, siue ea, quæ circa eos certa sunt observando, siue eos cum Canonibus priorum sæculorum conferendo, nihil notandum superest nisi quòd, si ex istis conflata sit, ejusque substantia ex eisdem desumpta fuerit, & novam duntaxat formam acceperit, ipsa est congeries Canonum Apostolis suppositorum, cujus substantia, ut plurimum bona est, sed Titulus falsus, sicut & forma, aliam non habens auctoritatem quàm eam, quæ sibi intrinseca est. Undè sequitur, eam esse Primam Collectionem juxta seriem Argumentorum dispositam, neglecto penitus tempore, quo Canones, ex quibus coalescit, conditi sunt. In quo Collectioni FERRANDI comparari posset, & ei, quam secundum ejus exemplum compilavit CRESCONIUS. In his enim ordo Argumentorum numero continuo distinctus fuit, sicut in Collectione Canonum Apostolorum. Iis etiam, quæ de illis Canonibus laudato loco dicta sunt, adjicere hic debemus, *Gratianum* nullum ex iis retulisse, qui à DIONYSIO *Exiguo* collecti non fuerint: cum nullus sit in ejus Collectione nisi n. 45. inferior.

De *Primâ Græcorum Collectione* in CALCEDONENSI Concilio laudatâ non loquemur, quæ, juxta testimonium DIONYSII EXIGUI, in suâ *Præfatione* 165. Canones continebat. Circa eam immorari inutile esset, eo quòd sit Pars Collectionis DIONYSIANÆ, cui duntaxat adjiciuntur *quatuor* Concilii Constantinop. I. Canones, *Octo* Ephesini & *viginti novem* Calcedonensis. Itaque, hæc expositâ, illa exponetur. Præterea, nihil notandum scimus, nisi alios contendere, eam ultimo Synodi *Laodicæ* Canone claudi; alios verò affirmare, eam *tres* præterea Canones *Constantinopolitani I.* complexam fuisse. Hæc autem questio levis est momenti, pendetque ex aliâ, quæ decidi nequit, nisi ex hujus Primæ Collectionis inspectione, prout DIONYSII *Exigui* tempore, existebat. Et quidem inspicendum foret, quis Canonum 165. notabatur, quod si conjiciamus ex Collectione ejus Antioris, tres primi Canones Concilii *Constantinopolitani* pertinebant ad hanc Primam Collectionem; is enim numerus *Canonum* 3. ejus Concilii præfixus est: conjiciendo

autem ex Collectione, quam JUSTELLUS refert sub Titulo *Codicis Ecclesiæ Universalis*, in Primâ de quâ agitur Collectione, Duo tantum priores Concilii *Constantinopolitani* Canones continerentur; numerus enim 165. ad Canonem 2. ejus Concilii pertinet. Sed quoniam tertius ejus Concilii Canon *Secundo* adjiçi potuit in MSS. juxta quæ JUSTELLUS Editionem suam concinnavit, nihil certum apparet, quominus credamus, hanc Collectionem continuisse *tres primos* Canones *Primi* Concilii *Constantinopolitani*.

Secunda Collectio, quæ post Concilium *Calcedonense* facta est, posito quòd eadem sit cum eâ, quam JUSTELLUS dat pro *Codice Ecclesiæ Universalis*, differt à *Dionysianâ* 1. In eo quòd illa continet *Septem* Canones Concilii *Constantinopolitani I.* hæc autem *Tres* tantum; 2. Illa Canones *Octo* Concilio *Ephesino* tribuit; hæc autem nullum ex eo Concilio commemorat; 3. In eo quòd illa refert Canones 28. & 29. Concilii *Calcedonensis*, quos DIONYSIUS omittit; 4. Omnes Canones in illa sub numero continuo collocantur: apud DIONYSIUM autem solo distinguuntur numero, quem habent in Concilio, à quo condita sunt; 5. Illa è CCVII. Canonibus coalescit, *Dionysiana* verò è CLXXXIII. tantum; 6. In illâ soli sunt Canones Conciliorum Orientalium: eis autem *Dionysius* adjecit Canones Apostolorum, quos in fronte collocavit; Canones *Sardicenses*, & *Codicem Ecclesiæ Africanæ*, quem dat sub nomine *Synodi Carthaginensis* quæ CXXXVII. Canones condidit; quæ tamen XXXII. tantum fecit, aliosque à præcedentibus Conciliis factos, post eorum in frequenti Cœtu Collectionem, confirmavit, suisque conjunxit. Cum hic non agamus de illâ Collectione, nisi quatenus ad Corpus Juris relationem habet, observandum est, apud *Gratianum* nullum esse Canonum à *Dionysio Exiguo* omisorum.

Dua posteriores, de quibus egimus, ordinem Temporum sequuntur, tres mox commemorandæ seriem Argumentorum.

1. Est JOANNIS ANTIQCHENI, quæ duas facies habet, scilicet, in *Prima* Canones integri referuntur, qui in utraq; distribuuntur in L. TITULOS; in *Secunda* iidem Canones laudantur tantum cum suo fonte, ipsique subjiciuntur Leges integræ, ubicumque Argumento congrua ab Autore reperta sunt. Cæterum hæc duæ veluti species Collectionum sunt eadem, utraque vocari potest *Concordia Canonum*, quia in singulis Titulis junguntur Canones de eodem Argumento agentes: utraque dici potest *Concordia* seu *Concordantiæ Canonum cum Legibus*, in qua cernitur, in quo ambæ Potestates concurrant ad Tituli cujusvis Argumentum, cum reperta sunt Leges, quæ circa illud versentur. Quo ad reliquos, scilicet IX. XII. XXI. XXIII. XXIX. XXXI. XLIII. monet Collector, nullas esse Leges scriptas circa ipsorum Argumentum. TITULUS L. etiam Legibus destituitur, verum insnuatur, eas non quidem desuisse, sed Titulum Legum repertum non fuisse. Rectus est, ut plurimum, ordo, paucique sunt Tituli, qui cum præcedentibus difficile conjungantur. Initium sit ex Patriarchis, quos Metropolitanis sequuntur, tum Episcopi exponuntur, quorum officia, tam specialia, quàm communia, cum Dignitatibus superioribus, & cum Prælatibus inferioribus, quorum præcipui erant Corepiscopi, quibus subjiciuntur Sacerdotes, Diaconi, omnes denique Clerici inferiores, tum Monachi, siue Moniales, denique ultimo loco Laici. Opus hoc ad Episcopos inscriptum fuisse, ostendit conclusio sic concepta. *Hæc verò Episcopi vobis de Canonibus sint constituta; vos autem in iis perseverantes, & pacem foventes, salvi eritis, inobedientes autem si fueritis, puniemini, & bellum sempiternum vobiscum geretis.* Hæc verba desumpta sunt ex sine Constitutionum Apostolicarum tributarum CONC. TOM. I. P. 110. Titulus (*Concordia*) quem gerit hæc Collectio, quique cæteris quibuscumque ejusdem generis Collectionibus dari potest, eandem non habet significationem, quàm Titulus DECRETI Gratiani, *Concordia discordantium Canonum*. Hic enim significatur Conciliatio Canonum, qui oppositi videntur, facta per repositiones ad

eam